

”Vardes Kulturelle Rygsæk - oplæring til kulturelt demokrati” –
et modelkommuneforsøg i samarbejde med bl.a. Børnekulturens Netværk.

Varde Kommune giver med modelkommuneforsøget ”Vardes Kulturelle Rygsæk” alle børn mellem 5 og 15 år mulighed for at lære de enkelte kunstarter at kende. Dermed giver Varde giver **alle** børn mulighed for at opleve glæden ved kunst! Mødet med kunsten sker via børnehaver og skoler, så børn ikke er afhængige af deres forældres forhold til kunst og kultur.

Varde Kommune vælger således også at satse på børnenes udvikling og læring. Det viser den nyeste hjerneforskning. Den kendte hjerneforsker Ann-Elisabeth Knudsen konkluderer i flere artikler, at: ” hjerter udvikler sig, som de bliver påvirket til.” ... ” Musik øger indlæringen og koncentrationen hos børn - samt skaber vellyst og balance i hjernen.” Hun siger også, at vi ”er moralsk og etisk forpligtede til at tilrettelægge et omgivende miljø, som kan stimulere alle børn mest muligt, bl.a. fordi ” hjerneforskningen fortæller, at når vi stimulerer hjerter – synger, læser, leger, tegner, motorik osv. så opstår der flere og flere forbindelsestråde, mellem de nerveceller der bliver brugt!” Ann Elisebeth Knudsen fortæller, at ”Leg, rytmik, motorik og bevægelse ikke kun er vigtig at have fokus på, for at vores børn skal blive sunde og få gode motionsvaner. Det er mindst ligeså vigtig for indlæring, hukommelse og motivation!”

Med rygsækken får Vardes børn i løbet af 2008 og 2009 den ypperligste kunst mellem fingrene, selv om Varde ligger i et udkantsområde – i Danmarks vestligste og arealmæssigt 5. største kommune. Børnenes pædagoger og lærere er via workshops klædt på til at formidle rygsækken, og har sammen med kunstnerne lært Vardes børn at finde ind til den universelle fortælling, der er i al kunst - en vigtig kompetence i alle livets sammenhænge. Den gode fortæller bliver nemlig set og hørt, uanset om det er, når familien samles omkring spisebordet, når legen skabes i børnehaven, når der berettes i skolen – eller senere i erhvervslivet. Vi er altid parate til at lytte til den gode historie. At lytte og fortælle er vigtige forudsætninger for vort demokrati.

”Vardes kulturelle rygsæk” er således en garanti for oplæring i de kulturelle udtryksformer, og der bliver ikke gået på kompromis med kvaliteten. Garantien skal styrke børns musiske kompetencer og skabe grobund for talentudvikling. Garantien skal også styrke børns læsekompetence. Jf. rapporten ”Ildsjælen i Klasseværelset”, af den australske professor Anne Bamford fra Wimbledon School of Art, der slår fast, at der er en sammenhæng mellem de kreative og de rent faglige kompetencer, og at de ikke kan skilles ad. Anne Bamford har også stået i spidsen for UNESCO-undersøgelsen (The WowFactor), som bl.a. påviste, at flere af de lande, som ligger i top i PISA-undersøgelsen, prioriterer de kreative fag højt.

Varde hentede ved forprojektet i 2006 store kulturinstitutioner som Aros, Statens Museum for Kunst og Kunstmuseet Trapholt til Varde – til Vardes børn. Det var en fantastisk og givende oplevelse. Vi startede med at henvende os forsigtigt, men oplevede en utrolig imødekommenhed. Det gav begejstring - og blod på tanden!

Så en gang årligt flytter vi nu med modelkommuneforsøget Den Kgl. Balletskole, Statens Museum for Kunst, Kunstmuseet Trapholt, Dansens Hus, Den Ny Opera m. fl. til Varde – til Danmarks vestligste kommune.

Udfordringer

- Økonomi
- Logistik i en stor og tyndbefolket kommune
- Obligatorisk deltagelse kræver positiv indstilling eller ejerskab
- Skabe fælles mål i en ny kommune sammensat af Blaabjerg, Blåvandshuk, Helle, Varde og Ølgod kommuner

Modelkommuneforsøget Vardes Kulturelle Rygsæk er gennemført af Varde Kommune i samarbejde med Børnekulturens Netværk. Der er modtaget støtte fra Kultur- og Børnestyrelsen og LAG-midlerne: v. Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt EU

Tilbuddet til 4. klasse (Moderne dans) er endvidere gennemført i samarbejde med Esbjerg og Fanø kommuner med støtte fra Region Syddanmark, Kulturministeriet og Den regionale Kulturftale.

29. oktober 2009

Vardes kulturelle rygsæk

 VARDE
BIBLIOTEK

Vi har fundet en rationel model, hvor vi i et tæt samarbejde med skolebibliotekarer, lærere, pædagoger, kommunens administration og øvrige børnekulturarbejdere gennemfører Vardes Kulturelle Rygsæk. Vi har hver især et klart defineret arbejdsområde – og samlet kører de 11 arbejdsgrupper utroligt effektivt.

Og netop dette samarbejde har undervejs udviklet sig til et værdifuldt netværk.

Enkeltmedlemmer fra projektets styregruppe er tovholder på hver vores arbejdsgrupper.

Arbejdsgruppen sørger for kontakt til kunstneren – herunder udfærdigelse af kontrakt, udarbejder PR for dette konkrete arrangement (inklusive orientering af de deltagende klasser), sørger for logistikken (hvilke klasser skal samles på hvilke skoler om de enkelte forestillinger), og for selve afviklingen – herunder at sikre fortællende fotos og indsamle de ”gode historier”.

Strukturen er valgt for at inddrage flest muligt - og for at skabe ejerskab mhp forankring.

Samtidig er det – som sagt - en rationel, økonomisk og demokratisk model, der ved at sprede arbejdsindsatsen på mange personer samtidig muliggør, at Vardes Kulturelle Rygsæk kan gennemføres uden, at få personer afsættes **alene** til at gennemføre til dette konkrete og store arbejde, som projektet nødvendigvis vil være, hvis hele arbejdet skulle ligge på få personer.

Alle Vardes børn skal møde den sublime kunst og kultur

- Børn skal præsenteres for kunstarterne, så de senere kan træffe egne valg
- Børn skal lære at færdes i vort demokrati
- Børn skal inddrages
- Vardes Kulturelle Rygsæk bidrager til lærings- og dannelsesprocesser hos børn
- Vardes kulturelle Rygsæk skaber netværk og nye partnerskaber

29. oktober 2009

Vardes kulturelle rygsæk

Ud over den økonomiske udfordring, var også kommunens store afstande et faktum, vi skulle forholde os til. Vi har prioriteret balance mellem decentralisering og en realistisk mulighed for at tiltrække de store kulturinstitutioner. Så i dag placeres forestillingerne typisk 5-8 steder i kommunen – hertil transporteres de omkringliggende skoler. Skolerne oplever på skift at være værtsskole for arrangementerne.

Projektets krav om obligatorisk deltagelse udgjorde den 3. og sidste udfordring. Obligatorisk deltagelse var forud for modelkommuneforsøget valgt i samarbejde med skolelederne, for at sikre at **alle** Vardes børn deltog. Der var adskillige indvendinger i første skoleår, men vi stod i styregruppen fast på kravet og var enige om, at modelkommuneforsøget først kunne kaldes en succes, når alle skoleledere og lærere **også fremover** ville acceptere obligatorisk deltagelse. Heldigvis er dette succeskriterium allerede opnået.

Rygsækkens indhold i skoleåret 2009-2010

- 5 år: "Med børnehaven i biffen" inkl. workshop
- 0. klasse: Levende Musik i Skolen:
Salonmusik for de små – Dyrene i musikken
- 1. klasse: Det Kgl. Teaters Balletskole : Kompagni B
Live i Varde inkl. elev- og lærerworkshops
- 2. klasse: Børneteateret Asterions Hus: Robin Hood
- 3. klasse:
 - Statens Museum for Kunst: Arkitekturworkshop
 - Trapholt: Design inkl. lærerworkshop
- 4. klasse: Dansens Hus inkl. elev- og lærerworkshops
- 5. klasse: Forfatterskole m. 5 kendte forfattere
- 6. klasse: Meridiano Teatret: Robinson og Crusoe
- 7. klasse: Virtuelt besøg i Flygtningelejren Oksbøl
<http://www.oksbol1945-49.dk/indexEE.php/site/index/>
- 8. klasse: Janusbygningen inkl. kunstworkshop
- 9.klasse: Med skolen i biografen

29. oktober 2009

Vardes kulturelle rygsæk

Varde Kommune har prioriteret indsatsen af flere årsager:

- Først og fremmest for at sikre Vardes børn – der har langt til store kulturmekkaer - selvstændige erfaringer med kunstarterne. Vardes Kulturelle Rygsæk betyder, at børnene kender de forskellige genrer og senere i livet har mulighed for at deltage aktivt i kulturlivets oplevelser og muligheder. Dermed giver projektet læring til Vardes børn. Forskning viser, at børn lærer forskelligt – nogle er populært sagt "gøre børn" og andre er f.eks. mere visuelt eller auditivt orienterede. Derfor tilstræber vi også, at børnenes møde med kunsten kombineres med før- og efterbehandling, så børnene gøres aktive i forbindelse med deres kulturelle oplevelser.
- Og erfaringer med afviklingen af arrangementer i 2008 har vist, at børnene møder kunsten med et utroligt engagement - at f.eks. en lille forhærdet, negativ 8 årig dreng ganske enkelt MÅ overgive sig, når den fikse balletkoreograf – efter den flotte forestilling "Sylvesters svanesø" - smilende vinker ham ind i den planlagte workshop. Efter et splitsekund er Emil så optaget, at han glemmer sig selv – glemmer at ballet efter hans mening kun er for tøser - og har en herlig stund som balletbarn. Emil havde helt givet aldrig prøvet at danse ballet, hvis ikke han havde været en obligatorisk del af Vardes Kulturelle Rygsæk.
- Også Emils lærere – ja, alle vi fagfolk på børnekulturområdet får undervejs udviklet vores kompetencer. Der er tale om kunstbaseret, faglig og pædagogisk læring. Kommunens pædagoger, lærere og børnekulturarbejdere kompetenceudvikles, idet vi i det konkrete møde med kunsten; med kunstnerne – og det tilknyttede undervisningsmateriale (som er udarbejdet til forberedelse samt efterbehandling af arrangementerne), oplever en synergieffekt, der udvikler vores syn på ikke bare den faglige undervisning, men i lige så høj grad på pædagogikken.

Garantien skal give Vardes børn selvtillid. ”Vardes kulturelle rygsæk” fokuserer på børnene og forventes samtidig at have blik på børnefamilierne. For der bliver naturligvis også fra kommunens side tænkt i kroner og ører – og vi forventer, at garantien vil trække børnefamilier og veluddannet arbejdskraft til kommunen. Varde Kommune fremhæver derfor Vardes Kulturelle Rygsæk i PR-materiale og på kommunens hjemmeside, når kommunen henvender sig til potentielle tilflyttere. Hermed håber vi, at Varde Kommune også vil tiltrække ny udvikling i form af viden-intensive virksomheder samt flere skatteborgere til området. Det kommer til at bero på formodninger, for der er ikke sat økonomi til forskning på dette område i forbindelse med projektet. Ikke desto mindre håber vi i styregruppen meget på, at få modelkommuneforsøget forankret efter 2009. Vi mener selv, vi har en billig og effektiv model med stor gevinst til børnene - og som sidegevinst et væsentligt bidrag til kommunens bosætningstrategiske arbejde.

En engageret kunstner har meget på hjerte

- Inddragelse af kunstnere giver en ekstra dimension, udvikling og dynamik
- Samarbejde mellem kunstnere, pædagoger, lærere, kommunale administration samt skole- og folkebibliotek giver synergieffekt
- Sammen giver vi voksne barnet glæden ved kunst og kultur

Foto David Amzallag

29. oktober 2009

Vardes kulturelle rygsæk

Og hvad rummer Vardes Kulturelle Rygsæk:

I skoleåret 2008-2009 bestod rygsækken af flg. arrangementer til de 8000 børn:

- 5 årige: ”Med børnehaven i biffen” inkl. workshop
- 0. klasse: Levende Musik i Skolen:
Salonmusik for de små – Dyrene i musikken – inkl. undervisningsmateriale
- 1. klasse: Det Kgl. Teaters Balletskole : Kompagni B Live i Varde inkl. elev- og lærerworkshops
- 2. klasse: Børneteateret Asterions Hus: Robin Hood
- 3. klasse:
 - Statens Museum for Kunst: Arkitekturworkshopen
”Her vil jeg bygge - her vil jeg bo”.
 - Trapholt: Designudstillingen ”Rumpetten og de 7 små stole” inkl. lærerworkshop

- 4. klasse: Dansens Hus inkl. elev- og lærerworkshops
- 5. klasse: Forfatterskole m. 5 kendte forfattere: Daniel Zimakoff, Sally Altschuler, Jim Højberg, Karsten Mogensen, Benni Bødker og Charlotte Blay
- 6. klasse: Meridiano Teatret: Robinson og Crusoe
- 7. klasse: Virtuelt besøg i Flygtningelejren Oksbøl. Formidlingen af flygtningelejren og de mange flygtnings skæbner suppleres med undervisningsmateriale, der lægger op til at klasserne arbejder videre og efterfølgende udstilling af elevarbejder.
<http://www.oksbol1945-49.dk/indexEE.php/site/index/>
- 8. klasse: Janusbygningen inkl. kunstworkshop
- 9.klasse: Med skolen i biografen: Frygtelig lykkelig inkl. undervisningsmateriale

En forskningsbaseret evaluering er fravalgt af økonomiske årsager. Så for at sikre høj kvalitet – og af hensyn til forankringen, spørger styregruppen såvel de deltagende elever som deres pædagoger/lærere om deres vurdering af arrangementet – Og Børnekulturens Netværk og PLUSLeadership har evalueret projektet sammen med de 13 øvrige modelkommuneforsøg .

Udfordring vendes til glæde

- **Tilfredshed: Se udsagn**
 - > "Det var godt for eleverne at se andre børn være disciplinerede og levere varen."
(Lærer i 1. klasse om ballet fra Det Kgl. Teaters Balletskole)
- **Ejerskab og netværk**
 - > "Det var den bedste dag nogensinde"
(Elev i 1. klasse efter ballet fra Det Kongelige Teaters Balletskole)
- **Forankring i hus, men bortfalder huskunstnerordningen så...?**
 - > "Tak for mange gode kulturelle oplevelser. Vi havde aldrig kunnet løfte opgaven selv på skolen"
(Skoleleder om Vardes Kulturelle Rygsæk)
 - > "Det er en alle tiders chance. Listen af udbud er så bred, og det er ikke alle børn, der ellers ville få chancen for at se for eksempel ballet eller opera."
(Lærer om Vardes Kulturelle Rygsæk)

29. oktober 2009
Vardes kulturelle rygsæk

Vi har til dato kun nået at gennemføre 1 arrangement for skoleåret 2009-2010, evalueringer for arrangementer i skoleåret 2008-2009 påviste, at selv om deltagelsen i Vardes Kulturelle Rygsæk er obligatorisk – og vi dermed tvinger lærerne til at lade kunstarrangementerne indgå i deres undervisning - er tilbagemeldingerne utrolig positive. ”Sørg for at det kan fortsætte lyder opfordringerne”. Og det forsøger vi!

